

تازنگ يولدوزى

№ 7

(6479).
1992 ЙИЛ,
29 ЯНВАРЬ
ЧОРШАНБА
Баҳоси
5 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН
БОЛАЛАРИ ВА
УСМИРЛАРИНИНГ
РЎЗНОМАСИ

ТОНГ ЮЛДОУЗИ

ГАЗЕТА 1929 ЯИЛ, 1 АВГУСТДАН «ЛЕНИН УЧҚУНИ» НОМИ БИЛАН ЧИҚА БОШЛАГАН.

Утган йилнинг бошларида турли рўзномаларда Россия шаҳарларида нон тақчиллиги ҳақида ўқиб, нон дўконларида навбатга турганлар суратларини кўриб бироз таҳликага тушсак-да, бизда ундай бўлмаса керак, деб ўйлардик. Кексалар эса «Илоё ўзинг асра бундай кунлардан», дея илтижо қилишарди. Узоққа бормадик. Бугун бизда ҳам — жумҳуриятимизнинг аҳолиси кўп бўлган шаҳарларда, пойтахтда нон тақчиллиги, дўконлар олдидаги навбатларини кўриш кун-

дан-кун одатий ҳолга айланмоқда. Ана шу навбатда бироз туриб қолсангиз, одамлар бу ҳолнинг асосий сабабини оддий инсоний тилда бир-бирларига тушунтириб беришади.

Нархларнинг ошиб кетиши сабаб аҳолининг нонга бўлган эҳтиёжи яна ҳам ортди. Бозордаги хонадонларда пишириб сотиладиган патир

ва оби нонларнинг нархи «осмонга чиқди».

Бундан ҳам баттаридан асрасин. Иқтисодчиларимизнинг кўтаривки кайфиятларига-ю беш-олти ойлардан кейин ҳаммаси ўз ўрнига тушади, деган ваъдаларига кўнгилдан ишониб турибди халқимиз. Аммо бу ўтқинчи

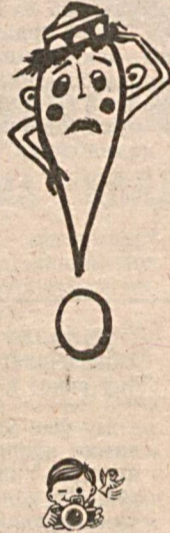
тақчиллик замон катталарнинг ҳамёнига зарар келтирса, кичикларнинг барча қувончини олиб қўймоқда. Ўйинчоқлар-у чиройли-чиройли кийимлар ҳақида гапирмасак-да, попуكلару хўрозқандларнинг ҳам нархи ошгани ёмон бўлди. Буви-ларимиз, буваларимиз ҳам гараиг. Энди тоқчадаги чойнакларга ёки белбоққа икки-учта попук ёки хўрозқанд солиб қўйиш учун ўн сўмча пул керак. Ахир бешта хўрозқанд икки сўм бўлса...

Балки бу ҳам сабоқ, ҳам синовдир. Мўл-кўлчиликка, исрофгарчиликка ўрганган кишилар энди тежаб-тергаб, исроф қилмасликка ўранишар...

СУРАТЛАРДА: нон дўкониди.

Д. АҲМАД суратлари.

БУ СИНОВ ҲАМ САБОҚДИР

БОШҚА ЧОРАСИ ЙЎҚМИ?

Менинг Мавжуда исмли 12 ёшли қизчам оқ қон касалига чалиниб қолган. Бир неча ойдирки, Андижон шаҳар болалар шифохонасининг гематология бўлимида шифтга термулиб ётибди. Даволовчи шифокорларнинг «бу дарднинг давоси Тошкентда ҳам, Москвада ҳам йўқ, тайёргарлигини кўраверинг» дейишганидан буён қизим иккимизнинг дарди-дунёмиз қоронғу. «Ёш ленинчи», «Ленин учқуни» рўзномаларида эълон қилинган мақолаларда оқ қон касали билан оғриган Шерзоджонга Амриқога бориб даволаниши учун 200 минг сўм пул зарурлиги ёзилган. Шунча миқдордаги пулни тўплаш учун қанча вақт сарф қилинади, ахир? Наҳотки, бошқа чораси йўқ? Илоё, керакли пул тезроқ йиғилсину Шерзоджон соғайиб, ота-онасининг бағрига қайтсин.

Азиз одамлар! Мен бу мактубни ёзиш билан халқдан ёки бирор ташкилотдан 200 минг сўм пул сўрашни мақсад қилганим йўқ. Лекин, жумҳуриятимиздаги экология муаммолари ва яшаш тарзининг оғирлиги сабаб ўзбек болалари орасида кўплаб шу касал билан оғриган болалар бор. Улар нима қилишсин? Кун сайин яшаш шароити усиз ҳам оғирлашиб, қийинлашиб бораётган бир пайтда улар ҳам халққа мурожаат қилишсинми?!

Наҳотки, Жумҳурият Соғлиқни Сақлаш вазирлиги, жумҳурият Болалар фонди, Қизил ярим Ой жамиятининг бу борада қўллари калталиқ қилса?

Яқинда «Тонг юлдузи» саҳифасида эълон қилинган ёзувчи Уктам Ҳакималининг «Ватан — онадан бошланади» сарлавҳали мақоласини ўқиб, қалбимизда умид учқунланди. Нозима опа Деҳқонхўжаевадек қалби қайноқ, меҳри дарё шифокорларнинг маслаҳат ва кўмагига муҳтожмиз. Азиз шифокорлар, фарзандим ҳаққи-хурмати, бизга маслаҳат беринг!

Хурмат билан Орифжон ИҲЛДОШЕВ.
Андижон вилояти, Олтинкўл тумани, Маяковский номидаги кўча, 25-уй, 6-хонадон.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● Москвадаги Эски цирк 30 ёшли филни ўз боқимига олди. Шаҳарга транспортирровка қилинган бу ҳайвон йўлда фожиага учрашига: иссиқ иқлимга ўрганган жонивор совуқда музлаб қолишига оз қолибди. Айниқса, қулоқлари билан думи кўпроқ талофат кўрибди. Маълум бўлишича, фил ҳозирги кунда 20 градус совуқ бўлаган Волгограддан келтирилаётган экан.

Филга ёрдам бериш учун филча қувватдаги дорилар зарур. Ҳайвонга ёрдамга ш ошилган Юрий Никулин икки ш и ш а ароқ, кагор ва бир кило шакар топиб келтирди. Аммо бу ва бошқалар жўнатилган дорилар унинг тўла соғайиб кетишига етмайди, деб ҳисоблайди мутахассислар.

● «Жэньминь жибао» газетасининг маълумотига қараганда, Пекинда пашшаларни қиришга қарши кураш эълон қилинган. Пекин 2000 йилда бўлиб ўтадиган Олимпия ўйинларини ўтказувчи талабгор шаҳарлардан бири. Шу сабаб ҳам пашшаларга қарши кураш шаҳар ҳокимларининг Олимпия ўйинларига соғлом шароит яратиш ниятидан бошқа нарса эмас.

50-йилларда Пекин чивин, каламуш ва суваракларга қарши курашганда шаҳарда умуман пашша йўқ эди. Энди уларга ҳам қарши курашишга тўғри келяпти.

ЎРГАНИБ ОЛДИМ

Авваллари телевизор орқали «Алифбо сабоқлари» кўрсатувини томоша қилиб, эски ўзбек тилини ўрганиш жуда қийин бўлса керак, деб ўйлардим. Ўрганишга жуда қизиқиб, ҳарфларни такрорлашга уриниб кўрдим. Лекин, талаффузим жуда дағал чиқарди.

Мактабимизда эски ўзбек ёзуви дарси ташкил қилинган, устозимиз Робия опадан сабоқ ола бошладик. Бу фанга жуда қизиққанамизданми ёки устозимизнинг ҳар бир ҳарф ёзилиши ва ўқилишини такрор-такрор тушунтирганлариданми, янги фанни тез орада ўзлаштириб олдим.

Дилфуза ОРЗИЕВА,
Самарқанд вилояти, Каттақўрғон туманидаги 5-мактаб ўқувчиси.

АЪЛОЧИЛАР СИНФИГА ЎТДИМ

Мен аввал 6-«А» синфда ўқир эдим. Ҳозир эса 6-«Г» синфда ўқияман. Нима сабабдан дейсизми? Мактабимизда инглиз тилида аъло ўқийдиганларнинг ихтисослаштирилган синфи очилган эди. У синфда ўқийдиган ўқувчиларга жуда ҳавасим келар, улар билан бирга ўқисам, дердим. Яқинда эса мени ҳам аълочилар синфига қабул қилишди. Биз фақат инглиз тилини ўрганишгина қолмай, дугоналарим Майсара, Зилола, Нафиса, Гулмиралар билан биргаликда эски ўзбек ёзуви, мусиқа, химия, математика тўғрисида ҳам қатнашиб тура-миз. Ахир, «аълочилар синфи» деган номга муносиб бўлиш керак-да.

Дилдора ДАВРОНОВА,
Бухоро вилояти, Навоий номидаги мактаб ўқувчиси.

? ? ? ? ? ? ? ? ?

ЖАҲОН АДАБИЕТИ ХАЗИНАСИДАН

Яхшироқ эшитиш илинжида Стивен бўйинини чўзди. Уэллс бирортаси келмаяптимикан деб атрофга аланглади. Кейин шивирлаб гапира бошлади: — Ибодат либослари турадиган шкафда черковнинг виноси сақланади, биласизларми шунини? — Ҳа. — Қисқаси, улар винони ичиб қўйган, гуноҳкорни қидирганда ҳидидан пайқаб қолишган. Мана, нега улар жуфтани ростлаган, билдингларми энди.

— Сизларнинг айтган гапларинг тўғрими. Ҳамма ўгирилиб унга қаради: — Нима учун? — Нима, бирор гапдан ҳабаринг борми? — Ким айтди сenga? — Айтгин, Этти! Этти қўли билан майдоннинг Саймон Мунен ёлғиз ўзи тош тепиб, айланиб юрган томонига ишора қилди. — Ана ундан сўранглар, — деди у.

ган олмага ўхшар, фақат унинг ичине очса бўларди, ичи шарбатли карамелга лиқ тўла эди. Бир сафар Бойл филнинг иккита «тиши» бор дейиш ўрнига «тиси» деди, шунинг учун унга Тис Бойл деб лақаб қўйишди. Баъзи бир болалар уни Бойл хоним деб чекиришади, чунки у мудом тирноқларини эгочча билан силлиқлаб юради.

рига эса чиройли ҳарфларда ўнган чапта: «Юлий Сезар Беллик Калларни ёзган» деб ёзиб қўйилган. Ҳарқалай, улар бекордан-бекорга уёққа чиқиб олишмагандир, чунки болалар бу ерга ҳазил учун бўлар-бўлмас сўзларни ёзиб ташлаган. Аммо хунук чиқди-да. Эттининг гапи, қандай юз билан айтди-я шу гапни. Қочишгаки мажбур бўлишган экан, демак бу шунчаки шўхлик эмас.

Биринчи бўлиб гап очган бола айтди: — Тўғри, тўғри, мен ҳам юқори синф боласидан шу гапни эшитдим. Ҳамма жим қолди. Стивен уларнинг орасида турар, бир сўз айтишга журъат эмас, фақат эшитарди. Кўрқанидан у бироз ваҳимага тушди, аъзойи баданида чарчоқ сезди.

Жеймс ЖОЙС

ҲАММА ТАҚДИРЛАРНИНГ ЕШЛИКДАГИ СУРАТИ

УРИСЧАДАН А. ОТАБОВ таржимаси. РҶМОНДАН ПАРЧА

— Биласизларми бу болалар нега жуфтани ростлаб қолишганини? Мен сизларга айтаман, лекин ҳеч ким билмасин. — Айт, Этти, айта қол. Ҳеч кимга айтмаймиз. У бир дақиқа жим турди, кейин сирли қилиб шивирлаб деди: — Кечаси Саймон Мунен билан Тис Бойлнинг ҳожатхонада кўриб қолишибди.

туришган эди. Ҳизматкор устунга узун байроқни қўндираётган эди, кунгай бетдаги чимзорда бир тозича чопқиллаб юрарди. Эйлин қўлини унинг чўнтагига тикди, ўзининг қўли ҳам шу чўнтакда эди, у қизнинг бармоқлари совуқ, ингичка ва юмшоқ эканини ҳис қилди.

— Энди улар учун ҳаммамизнинг таъзиримизни беришадими? — Таътилдан кейин бу ерга қайтиб қадамимни босмайман, мана кўрасан, келиб бўлман, — деди Сесил Сандер. — Уч кунлаб ошхонада миқ этишмайди, сал нарсага-чи, дарров чизгич тайёр — таъзирингни беришади.

— Энди нима бўлади уларга? — Саймон Мунен билан Тисни қора рўйхатга тиркашади, — деди Этти, — юқори синфдагиларга эса айтишди: биттасини танланглар — ё жазо оласизлар ёки ҳайдаласизлар, дейишди. — Улар қайсини танлади? — суради биринчи бўлиб гап очган бола.

Болалар майдончада тўп-тўп бўлиб гап сотишарди. Унинг назарида болаларнинг бўйи калтариб қолгандай туюлди. Бунинг сабаби бор эди, кеча пойгачилардан бири, иккинчи синфда ўқийдиган бола, уни велосипед билан уриб юборди. У чағил тўкилган йўлакка йиқилди.

Шунинг учун унинг кўзига болалар кичрайиб, дарвоза устунлари ингичка бўлиб кўринар, жуда узоқлашиб кўринар, майин кулранг осмон ниҳоятда баландлаб кетган эди. Спорт майдончасида ҳеч ким йўқ эди, чунки ҳамма крикет ўйнаш учун бир жойга йиғилган; айримлар Барнс капитан бўлади, деса, бошқалар Флауэрсни айтишарди.

- 1. Тога — қадимги римликлар устки кийим ўрнига елкага ташлаб, ўраниб юрадиган ярим доира шаклдаги ёпинғи. 2. Бу сўз ўйини Юлий Сезарнинг дўстларидан бири, Гадесдан чиққан Луций Корнелий Балбуснинг бўзиб айтилган номи билан боғлиқ. 3. Сезарнинг «Commentarii de bello Gallico» — «Галл уруши ҳақида ҳикоялар» асарининг номи билан боғлиқ сўз ўйини.

Узини ёқмоқ хаёлидаги аёла

Ҳеч ўзингни шафқатсиз тутма. Ухшатамиз сени биз гулга. Сен аёлсан, буни унутма. Наҳот гуллар айланса кулга. Гугурт чўпин қилайлик мисол. Олиб уни ёндирсанг агар. У бир лаҳза ёнар, сўнг дарҳол. Пушаймондан бошини эгар. Авлодингни ўйла донмо Улар бағрин тилиб нетасан? Айланасан сен кулга аммо. Ўзга бошин эгиб кетасан. Ой чехрангни қилмагни вайрон. Бўлма бунча бераҳм аёл. Ахир сенсан табаррук она. Оламаро энг юксак тинисол. Ҳамидулла ЮСУПОВ. Андижон шаҳридаги 27-мактаб ўқувчиси.

Ватаним...

Тошбағир уятга қул бўлиб ўтай. Азоблар кўксига қул бўлиб ўтай. Шувоғи кўкармас чўл бўлиб ўтай. Ватаним кўксимда кўтаролмасам. Оллоҳим руҳимни куйдир кўкларда. Лаънатлаб номимни уйдир кўкларда. Гуноҳлар бағрида суйдир кўкларда. Ватаним кўксимда кўтаролмасам. Кўзимда дузахнинг юзи кўкарсин. Жодугарнинг ўвуз қизи кўкарсин. Дунё мени кўрмай кўзи кўкарсин. Ватаним кўксимда кўтаролмасам. Шодликлар қасрини тарк этсин таним. Жаҳаннам мазорин арк этсин таним. Ватансиз юракни ғажисин ғаним Ватаним кўксимда кўтаролмасам.

Зарифжон ҚУРБОНОВ, Сурхондарё вилояти, Олтинсой туманидаги 36-мактабнинг 10-синф ўқувчиси.

РОБОТ — ЖҶЖАЛАР ЭНАГАСИ Яна қанақаси денг — ҳормайтолмай ишлайдиганга р и д а н. Бир соат ичда тўрт миңгта жўжани саноқдан ўтказаяди, касалламасликка қарши эмлайди, бир-бирини чўқиб ташламаслиғи учун тумшукларини кесиб чиқади. Француз фан ва техника Марказининг маълумот беришича, жўжалар ҳозир анча тез ва соғлом ўсишмоқда. Бир қанча товуқбоқар

фермерлар компьютер-энагага буюртма бериб қўйишган.

САВДО РАСТАЛАРИДА — ШПАРГАЛКА

Италиянинг савдо расталарида кичкина китоб-шпаргалкаларни сотиб олиш мумкин. Бу муъжазгина «билим манбаи»дан ҳамма соҳага оид маълумотларни олиш мумкин. Ундан нафақат «билмасвой» ўқувчилар, балки мутахассис инженерлар, фармацевт ва бошқа соҳа ишчилари ҳам фойдаланишляпти. Ҳамма ахборотни каллада сақлаб бўлмайди, ахир, лекин чўнтакдагиси ишончлироқ...

Бош муҳаррир. Акрам БЕРДИМУРОДОВ. Таҳрир хазинаси: В. ФАЙЗУЛЛАЕВ, Э. ЭШБОВ (бош муҳаррир ўринбосари), А. КУЧИМОВ, М. РАҲИМБЕРДИЕВА, Г. КАРИМОВ, М. ПИРМАТОВ (масъул котиб).

УЗБЕКИСТОН ЕШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚУМИТАСИ. Бизнинг маърузаишомиз: ТОШКЕНТ ШАҲРИ, ЛЕНИНГРАД КҶЧАСИ, 32-УЯ. Маълумот учун телефон: 32-34-21.

РУЗНОМА ҲАФТАНИНГ ЧОРШАМБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ. Рузнома 346700 нусадада чой эткиди. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10